

Eestiläiset äänitykit Attilan

Estonia-teatterin vierailun avausnumeroksi oli viisaasti valittu Verdin nuoruudenooppera Attila. Se on meillä jäänyt lähes tuntemattomaksi — kukapa nyt olisi sitä rynnännyt Poriin katsomaan kolme vuotta sitten! — ja siksi alan ammattilaisetkin arvailivat keskenään, millainen mahtaa teos olla.

Toinen arvailun kohde oli luonnollisesti itse esitys. Vähäisiksi ovat yhteydet tänä tietojen kulkemisen kulta-aikana käyneet, kun Estonia-teatterin taiteellisesta tasosta luovat kuvaa vain kaukaiset muistot Savonlinnan kesistä, jolloin Hendrik Krumm lauloi Shemeikan osan Juha-oopperassa.

Hyvä enne: Aurinko paistoi Attilan aamuna.

Verdin nuoruudenteos on jäänyt yleiseurooppalaiseen unhoon, enkä usko sen uuteen tulemiseen suurille lavoille. Verdin imemät vaikutteet jälkinapilaisuudesta ovat selvästi havaittavissa koruilevina aarioina. Attilan melodiikassa ei ole vielä sitä mestaruutta, joka siivitti Rigoleton viisi vuotta myöhemmin sensatiomaiseen menestykseen. Vaikka hän marsittaakin lavalle "koko hunniarmeijan", sen osuus loppujen lopuksi jää varsin vähäiseksi — tämä on solistitaidetta.

Attilan solistit ovat äänitykkeitä, jotka ampuvat forte-sarjoja lähes taukoamatta koko illan. Volyymi on mahtavaa luokkaa; mutta ei suinkaan soinnin kustannuksella. Suurella Estonian lavalla on vain totuttu suurempiin tekoihin. Yleisenä ilmiönä olikin lyyrisyys vähäisyys, hartaus ja salaperäisyys kontrastoivat väkeviä huipennuksia.

Mati Palm nimiosassa oli upea hunnipäällikkö, josta säteili alkukantaista voimaa. Hänen äänensä on venäläisen koulutuksen tuomaa metallikkua, bassomaista raskasliikkeisyyttä. Alkupuolelle jäin kaipaamaan rikkaampaa soinnillisuutta — siihen osa toki antaa mahdollisuuden. Muutamat jäntevät liikkeet, kuten akrobaattinen hyppy, loivat sähköä ja barbaarisuuden tuntua.

Solveig Raja Odabellana, joka surmaa Attilan kostoksiksi isänsä kuolemasta, vapautui vokaalisesti toisessa näytöksessä ja

antoi upeita näyttöjä äänenkäytöstä — kaikki soi alhaalta ylös, pianosta forteen, tosin kuultiin enimmäkseen fortea.

Hendrik Krumm Forestona, edellisen sulhasena osoitti hyvää vokaalista kuntoa jo alusta lähtien, rutiini on hyväksikin. Eipä ole aikoihin Bulevardilla (vaikkei remonttiakaan oteta huomioon) kuultu noin teräksistä tenoria, nimenomaan ylin alue tuntui olevan väsymätön ja soinnillisesti rikkaampi.

Tiit Kuusik on elävää Estonia-teatterin historiaa ja valloitti yleisön ylväällä olemuksellaan ja hämmästyttävällä hyväkuntoisella äänellään. Kuinkahan monimeidän solisteistamme vielä 69-vuotiaana hallitsee tehtävänsä tähän tapaan? Aetius, roomalainen sotapäällikkö, rakensi viisaasti dynaamisen kaaren, väläytteli vielä tenoraalista loistoakin — ja lämpiössä ihmeteltiin.

Kuin vanha maalaus

Attilan lavastus ja näyttämökuvaa on kuin vanha historiallinen maalaus. Eldor Renterin lavasteet ja puvut ovat syntyneet pitkän tutkimisen jälkeen. Attilan kultaheilyinen, arvoturkkinen asu taustaan roomalaisen vallan symbolit oli tietenkin näyttävän osa siitä. Uno Kärbisin maalaukset avarsivat pienen näyttämön tilaa kauas eri ilmansuuntiin. Tuntuu kuin koko näyttämö olisi alkupeiräisessä verdimäisessä asussa.

Tiit Kuusik vas. roomalaisena päällikkönä valloitti yleisön, Palm Attilana oli uusi kokemus sukulaiskansamme bassoluria kohtaavat.

Arne Mikk ohjaajana jätti epämääräisen vaikutuksen. Hän sai joukkokohtauksista paljonkin tehoa irti, mutta lienee tavoitellut solistiohjauksessaan vanhaa italialaista tyyliä. Seurauksen aoli, että pääosien esittäjät lauloivat toisilleen käsiä levitellen, polvilleen heittäytyen tai maassa maataen kuin pahimpia ooppera-elkeitä matkien. Joka tapauksessa solistien näyttämöllinen kaava-

maisuus vei tehoa heidän tulkinnoistaan.

Kansantaiteilija — mikä se on?

Estonia-teatterin vierailun yhteydessä ei voi olla kiinnittämättä huomiota taiteilijoiden jakoon; mukana on solisteja, ansioituneita taiteilijoita ja Neuvosto-Eestin kansantaiteili-

joita. on toisista kunsanenka tekee.

Nyt misee lan Estoni Söberipäivän

nitykit Attilan solisteina

Tiit Kuusik vas. roomalaisena päällikkönä valloitti yleisön, hämmästytti vokaalisella kunnollaan. Mati Palm Attilana oli uusi kokemus sukulaiskansamme bassolaulajista ja oopperasta, jossa kaksi kulttuuria kohtaavat.

kk ohjaajana jätti epä-
n vaikutuksen. Hän sai
tauksista paljonkin te-
mutta lienee tavoitellut
uksessaan vanhaa ita-
yyliä. Seurauksen aoli,
sien esittäjät lauloivat
käsiä levitellen, polvil-
nytyn tai maassa ma-
pahimpia oopperaeli-
tien. Joka tapauksessa
äyttämöllinen kaava-

maisuus vei tehoa heidän tulkin-
noistaan.

Kansantaiteilija — mikä se on?

Estonia-teatterin vierailun yh-
teydessä ei voi olla kiinnittä-
mättä huomiota taiteilijoiden ja-
koon; mukana on solisteja, ansi-
oituneita taiteilijoita ja
Neuvosto-Eestin kansantaiteili-

joita. Ainakin allekirjoittaneelle
on toistaiseksi jäänyt hämäräksi,
mistä tällainen jako on saanut al-
kunsa ja millä perusteilla ja en-
nenkaikeaa mikä/kuka sellaisen
tekee.

Nyt senkin asian selvittä-
miseen on hyvä tilaisuus. Attila-
lan ensi-iltaväreilyssä sovin
Estonia-teatterin johtajan Ants
Söberin kanssa, että seuraavana
päivänä käyn heidän vanhalla

Laine-laivallaan, joka Etelä-
satamassa on vierailijoiden koti-
tina.

Kansantaiteilijoiden eturiviin
luetaan nykyisin tietenkin Attilan
jäntevästi johtanut Eri Klas,
meillä usein vieraileva kapelli-
mestari. Ehkäpä hänen
sanaisesta arkustaan saan reuna-
kommentteja tuohon taiteelliseen
hierarkiaan.

TAUNO LEMPINEN